Lietas Nr. C37107615
Lietas arhīva Nr. CA-0351-16/11

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā, 2016.gada 27.decembrī

Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija
šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis A.Sniedzītis
tiesneši D.Baltā, A.Misiuna
ar sekretāri I.Šabaļinu-Dekaņicku
piedaloties prasītājam /pers. B/, atbildētāja /pers. C/ un trešās personas /pers. D/ pilnvarotajam pārstāvim zvērinātam advokātam Uģim Ūsiņam,
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. B/ prasībā pret /pers. C/ par pilnvarojuma līguma prezumpciju un precizēšanu sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Tukuma rajona tiesas 2016.gada 21.marta spriedumu.
Noklausoties tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesneša A.Sniedzīša ziņojumu, Civillietu tiesu kolēģija

konstatēja

/pers. B/ 2015.gada 21.jūnijā Tukuma rajonā tiesā iesniedza prasības pieteikumu pret /pers. C/ par pilnvarojuma līguma prezumpciju un precizēšanu.

Prasība pamatota ar to, ka ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2010.gada 23.septembra spriedumu prasītājam atzītas īpašuma tiesības uz būvi ar nosaukumu /nosaukums/, kadastra Nr./numurs A/, kas atrodas uz zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2013.gada 16.aprīlī starp /pers. C/ un /pers. D/ noslēgts pirkuma līgums, saskaņā ar kuru atbildētājs nopirka vienu domājamo daļu no zemes īpašuma /adrese/, kadastra numurs /numurs C/, sastāvošu no zemes gabala ar kopējo platību 36,8 ha platībā. 2013.gada 16.aprīlī atbildētājs pie Zemgales apgabaltiesas zvērinātas notāres Ināras Lielkalnes izdeva pilnvaru prasītājam, ar kuru atbildētājs pilnvaroja prasītāju kārtot visas lietas un pilnībā pārstāvēt atbildētāju, lai atdalītu no viņam piederoša nekustamā īpašuma /adrese/ kadastra numurs /numurs C/, īpašuma tiesības nostiprinātas /nosaukums/pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs D/, zemes gabalu 1,00 ha platībā, uz kura atrodas pilnvarniekam piederošais ēku un būvju īpašums, vairāk vai mazāk cik izrādīsies dabā pēc kadastrālās uzmērīšanas veikšanas, dot nosaukumu jaunradītajam nekustamajam īpašumam, nostiprināt zemesgrāmatā atbildētāja īpašuma tiesības uz minēto zemes gabalu, sakarā ar iepriekšminēto visās, tiesu, valsts, pašvaldību, administratīvajās un citās iestādēs (…). Pilnvara derīga līdz 2014.gada 30.aprīlim.

Norādīts, ka prasītājs kā likumiskais pirmpirkuma tiesīgais savu gribu piedalīties darījumā vēlas pamatot ar cēlonisko mērķi - nodrošināt ēkai un pieguļošai gruntij viengabalainību, vienotumu, paredzamāku jurisdikciju ilgstošā laika periodā – iespēju veikt ēkas renovācijas. Prasītājam - pilnvarniekam rodas problēmas, jo formāli ir ievēroti visi nepieciešamie līdzekļi uzdevuma veikšanai, tomēr tie nav precizēti, kas rada kavēkļus, šķēršļus dotā uzdevuma izpildei.

Prasība pamatota ar Civillikuma 2309., 2312.pantu, lūdzot noteikt 2013.gada 16.aprīlī pie Zemgales apgabaltiesas zvērinātas notāres Ināras Lielkalnes izdotā pilnvarojuma terminējumu līdz dotā uzdevuma pabeigšanai, precizējot faktus par īpašuma piederību.

2015.gada 27.augustā Tukuma rajona tiesā saņemti atbildētāja paskaidrojumi par prasību, kuros norādīts, ka prasību neatzīst.

Paskaidro, ka 2013.gada 16.aprīlī atbildētājs iegādājies vienu domājamo daļu nekustamā īpašuma /adrese/, kadastra Nr./numurs C/ no /pers. F/ un 1 domājamo daļu no /pers. D/. Zemes gabala kopējā platība ir 38,8 ha un uz zemes gabala atrodas prasītājam piederoša ēka /nosaukums/Pirms pirkuma līguma slēgšanas prasītājam tika piedāvāts iegādāties visu nekustamo īpašumu, bet viņš no šīm tiesībām atteicies, par ko prasītājs parakstījies pirkuma līgumā ar /pers. F/.

Uzskata, ka prasītāja interesēs, ir lai viņš varētu noteikt platību, kas nepieciešama viņam īpašumā esošās ēkas apsaimniekošanai. Pirkuma līgumā ar /pers. D/ tika ietverta atruna, pēc kuras atbildētājs tiesīgs bez /pers. D/piekrišanas atdalīt zemes gabalu, aptuvenā platībā 1ha, uz kura atrodas prasītājam piederošais īpašums.

Norādīts, ka šādas darbības bija tikai un vienīgi prasītāja interesēs, tāpēc atbildētājs vienlaicīgi ar pirkuma līguma noslēgšanu izsniedza prasītājam pilnvaru paredzētas platības iemērīšanai dabā un atdalīšanai. Pilnvaras darbības termiņš tika noteikts līdz 2014.gada 30.aprīlim.

Paskaidro, ka tā, kā prasītājs pilnvarā paredzētās darbības pilnvarā norādītā termiņā neveica, atbildētājs uzskatījis, ka viņš zaudējis interesi par zemes gabala iegūšanu lietojumā. Jau pēc vēlākās sarakstes noprata, ka prasītājs izdomājis atdalīto zemes gabalu iegūt īpašumā, atbildētājam sedzot izdevumus, kurus viņš būs taisījis savās interesēs pēc atbildētāja izsniegta pilnvarojuma.

Paskaidrojumos uzsver, ka viņam nav nepieciešama zemes gabala atdalīšana un arī lieku izdevumu uzņemšanās šai sakarā. Norāda, ka nevēlas atkārtoti izdot pilnvaru, jo tādejādi prasītājs var radīt zaudējumus atbildētājam, kas nav viņa interesēs. Norāda, ka par atbildētājam piederošo zemes gabalu gar ēku /nosaukums/(nodrošina piekļūšanu ēkai) iet vienīgais ceļš, kurš nodrošina arī nokļūšanu uz nekustamā īpašuma no braucamās šosejas ar tehniku un būtiski nepieciešams atbildētājam piederošā nekustamā īpašuma apsaimniekošanai.

Norāda, ka attiecībā uz prasītāja pretenzijām par it kā norunātu pirkuma līguma noslēgšanu nākotnē, uzsver, ka starp pusēm nav vienošanās ne par pirkuma priekšmetu, ne arī maksu.

Trešā persona /pers. D/ paskaidrojumā par prasību norāda, ka prasību neatzīst. Norāda, ka slēdzot darījumu, visas darījuma detaļas tika atrunātas, un ierakstītas pirkuma līgumā, ko apliecināja ar savu parakstu. Līgums ir pienācīgi izpildīts, un nav likusi šķēršļus nevienai no šajā darījumā iesaistītajām pusēm. Uzskata, ka /pers. B/ pilnvaras pagarināšana, vai pārslēgšana nav trešās personas kompetencē. /pers. C/ līdz 2015.gada augusta mēnesim ir veicis ikmēneša maksājumus pārdevēja norādītajā bankas kontā un trešajai personai kā pārdevējai nav nekāda veida pretenziju pret pircēju. Ja prasītājam radušies papildizdevumi, tie jāatrunā tikai ar /pers. C/, jo pirkuma līgumā-tādas atrunas nav pieminētas. Prasītāja prasību par Cerību pirkuma līguma uzskata par nepieņemamu.

Ar Tukuma rajona tiesas 2016.gada 21.marta lēmumu /pers. B/ prasība pret /pers. C/ par pilnvarojuma līguma prezumpciju un precizēšanu noraidīta.

Sprieduma pamatots ar sekojošiem argumentiem.

Tiesa nodibinājusi, ka prasības pamats ir pilnvarojuma līguma precizēšana.

No tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem tiesa konstatējusi, ka 2013.gada 16.aprīlī pie Zemgales apgabaltiesas zvērinātas notāres Ināras Lielkalnes starp pusēm tika noslēgts pilnvarojuma līgums saskaņā ar kuru atbildētājs pilnvarojis prasītāju kārtot visas lietas un pilnībā pārstāvēt atbildētāju, lai atdalītu no viņam piederošā nekustamā īpašuma /adrese/, kadastra numurs /numurs C/, īpašuma tiesības nostiprinātas /nosaukums/pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs D/, zemes gabalu 1,00 ha platībā, uz kura atrodas pilnvarniekam piederošais ēku un būvju īpašums, vairāk vai mazāk cik izrādīsies dabā pēc kadastrālās uzmērīšanas veikšanas, dot nosaukumu jaunradītajam nekustamajam īpašumam, nostiprināt zemesgrāmatā atbildētāja īpašuma tiesības uz minēto zemes gabalu, sakarā ar iepriekšminēto visās, tiesu, valsts, pašvaldību, administratīvajās un citās iestādēs (…). Pilnvarā noteikts pilnvarojuma darbības termiņš līdz 2014.gada 30.aprīlim.

Tāpat tiesa nodibināja, ka notekot pilnvarojuma laikam, prasītājs nav veicis pilnvarojumā uzticētās darbības.

Pirmās instances tiesa, izvērtējot lietas apstākļus norāda, ka civiltiesiskajā strīdā pusēm ir pretējas intereses un viedokļi un katra puse cenšas pārliecināt tiesu par noteiktu tiesisko attiecību un juridiski nozīmīgu faktu esamību vai neesamību. To var panākt ar pierādījumiem un pierādīšanu *(A.Līcis. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K.Torgāna redakcijā, Rīga, Tiesu namu aģentūra, 2003, 62.lpp).*

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 190.panta otro daļu tiesa spriedumu pamato uz apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā.

Civilprocesa likuma 96.panta piektā daļa noteic, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Civilprocesa likuma 192.pants nosaka, ka tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas.

Tiesa spriedumā atsaukusies uz tiesību doktrīnā sniegto atziņu, ka tiesai jātaisa spriedums tikai par likumā noteiktā kārtībā pieteiktajiem prasījumiem, kas sastāda prasības vai pretprasības priekšmetu, un tikai tādā apjomā, kādā tiek izspriesti tiesas sēdē, tiesai izskatot lietu pēc būtības. [...] prasījumu robežas „mērāmas" ne tikai ar prasības vai pretprasības priekšmetu, bet arī ar to pamatu. Tas nozīmē, ka tiesa var apspriest prasījumu pamatotību vai nepamatotību, vadoties vienīgi no tiem faktiem un apstākļiem, kurus puses norādījušas kā prasības, pretprasības vai iebildumu pamatu (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. Trešais papildinātais izdevums. Autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 279.-280.lpp.*).

Pirmās instances tiesa spriedumā atsaukusies uz Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu, 104.panta pirmo daļu, 128.panta otrās daļas 3.punktu.

Tiesa norādījusi uz juridiskajā literatūrā ir pausto viedokli, ka prasības priekšmets ir tās apstrīdētās tiesības, tiesiskās attiecības, kas pastāv starp prasītāju un atbildētāju, un kuru esamību vai neesamību prasītājs lūdz tiesu konstatēt un aizsargāt savas aizskartās vai apstrīdētās tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses. Prasītāja prasījums pret atbildētāju vienmēr izriet no strīda ar atbildētāju par aizskartajām [..]civilajām tiesībām vai ar likumu aizsargātajām interesēm. Tātad strīds ir par konkrētām tiesībām, tiesiskām attiecībām *(Civilprocesa likuma komentāri, Trešais papildinātais izdevums, Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā, Rīga, Tiesu namu aģentūra, 2006, 216.lpp.).*

Saskaņā ar Civillikuma 1036., 1038.pantiem tikai īpašnieks bauda pilnīgas varas tiesības pār savu lietu un viņam ir tiesības iegūt visus labumu, ko tā nes. Kā nosaka Civillikuma 2295.pants pilnvarniekam, izpildot viņam doto uzdevumu, jādarbojas ar lielāko rūpību, un viņš atbild pilnvarotājam par katru neuzmanību. Pilnvarnieks nedrīkst pārkāpt viņam dotā uzdevuma robežas, un viņam jārīkojas vispirms pēc pilnvarotāja norādījumiem (CL 2300.pants). Civillikuma 2304.pants paredz, ka pilnvarnieks nedrīkst gūt no lietas peļņu sev pašam, bet viņam viss, ko viņš ar pilnvarojumu ieņēmis vai dabūjis, izņemot tikai to, ko pilnvarotājs no tā viņam piešķīris, kā arī visas uz uzdevuma pamata iegūtās lietas, tiesības un prasības, jāatdod pilnvarotājam, neizņemot arī to, ko viņš aiz maldības vai pārkāpjot pilnvarojumu saņēmis vairāk nekā pienācies. Pilnvarniekam jādod savam pilnvarotājam norēķins par uzdevuma izpildīšanu un visiem ieņēmumiem un izdevumiem. (CL 2305., 2343. panti). Civillikuma 2391.pants nosaka, ka nevienam nav tiesības netaisni iedzīvoties otram par ļaunu un uz tā rēķina. Kas no tā cietis zaudējumu, tas var prasīt, lai atdod viņam to, ar ko un par cik otrs iedzīvojies.

Atbilstoši šīm likuma normām, tiesa uzskatīja, ka, prasītājam kā pilnvarniekam pēc zemes gabala atdalīšanas bija pienākums nekavējoties atskaitīties pilnvarotājam atbildētājam par pilnvarojuma uzdevuma izpildi.

Tiesa secinājusi, ka pilnvaras darbības laikā savā starpā puses nodibināja attiecības, kuras apspriežamas pēc pilnvarojuma līguma nosacījumiem atbilstoši Civillikuma 2289.pantam, kurš nosaka, ka ar pilnvarojuma līgumu pilnvarnieks uzņemas izpildīt otram pilnvarotājam zināmu uzdevumu, bet pilnvaras devējs apņemas pilnvarnieka rīcību atzīt sev par saistošu.

Izvērtējot prasītāja paskaidrojumus, tiesa konstatēja, ka saskaņā ar izdoto pilnvaru, prasītājs nekādas darbības nav veicis, pilnvaras darbības termiņš ir beidzies, atbildētājs nevēlas noslēgt pilnvarojuma līgumu.

Balstoties uz tiesību teoriju tiesa norādījusi, ka tiesisks darījums ir tiesību subjekta gribas akts, kas rada tiesiskas sekas. Tiesiskās sekas darījuma rezultātā iestājas ne vien tāpēc, ka likums to paredz, bet gan pirmām kārtām tāpēc, ka šo seku iestāšanās ir gribēta *(K.Balodis, Ievads Civiltiesībās, Apgāds Zvaigzne ABC, 2007, 151.lpp.).*

Tiesa nodibinājusi, ka lietā nepastāv strīds par to, ka līgums pēc būtības sākotnēji, tā darbības laikā, netika izpildīts. Tāpat tiesai nav pamata uzskatīt, ka atbildētājs strīdus līgumu (pušu noslēgto darījumu) būtu atzinis sev par izdevīgu.

Tiesa piekrita atbildētāja pārstāvja apgalvojumam, ka pilnvaras tekstā skaidri norādīts, ka pilnvarniekam jārīkojas, pārstāvot atbildētāja intereses, ar pilnvaru nav dotas tiesības iegūt īpašumu prasītāja īpašumā.

Tiesa uzskatīja, ka atbildētājam nav jāskaidro prasītājam, kāpēc tas nevēlas pagarināt savu sadarbību ar prasītāju. Tāpat pilnvaru izdošana vai neizdošana ir katra personīga lieta.

Spriedumā tiesa norādījusi, ka 2013.gada 16.aprīļa pilnvara bija izdota uz vienu gadu un pilnvarojuma termiņš faktiski notecēja 2014.gadā 30.aprīlī, nevis līdz dotā uzdevuma nobeigšanai, kā to kļūdaini ir pieņēmis prasītājs.

Norādīja, ka pilnvarojuma līguma priekšmets ir zināma tiesiskas nozīmes uzdevuma izpildīšana, jo no pilnvaras redzams, ka tās izdošanas galvenais mērķis bija īpašuma atdalīšana 1 ha platībā, uz kura atrodas pilnvarniekam piederošais ēku un būvju īpašums, jauna nosaukuma piešķiršana un nostiprināt zemesgrāmatā atbildētāja īpašuma tiesības uz zemes īpašumu.

Tāpat tiesa secinājusi, ka nav strīda, ka pilnvaru atbildētājs ir pašrocīgi parakstījis saskaņā ar Civillikuma 1431.pantu, norādot, ka akta parakstīšana, vienalga, vai tas attiecas uz pašu parakstītāju vai trešo personu, uzskatāma par piekrišanu šim aktam, ja tā saturs parakstītājam bijis zināms un ja viņam tiesiskajā darījumā, uz kuru akts attiecas, ir personīga interese un ierunas tiesība. Šo pilnvaru atbildētājs neapstrīd.

Nodibināja, ka starp pusēm pastāv strīds par pilnvarojumā dotā uzdevuma izpildi, kā arī par to, vai izdodama jauna pilnvara ar termiņa nosacījumu līdz uzdevuma izpildei.

Saskaņā ar Civillikuma 2312.pantu pilnvarojuma līgums izbeidzas, kad notecējis pilnvarojuma laiks.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka pilnvarā ir drukas kļūda, nepareizi norādīts zemesgrāmatas nodalījums, kurā reģistrēts atbildētājam piederošs zemes īpašums /adrese/, nodalījuma Nr./numurs/ vietā ierakstīts Nr. /numurs/ (lietas 28., 29.lapa), bet uzskatījusi, ka drukas kļūda nevar būt par iemeslu termiņa – līdz dotā uzdevuma nobeigšanai noteikšanai, jo prasītājs nav pierādījis, ka bija uzsācis kādas darbības pilnvarojuma līguma izpildei. Uzzinot par drukas kļūdu pilnvarā, prasītājs nav vērsies ne pie atbildētāja, ne pie notāra kļūdas izlabošanai.

Saskaņā ar Civillikuma 927.pantu, īpašums ir pilnīgas varas tiesība par lietu, t.i. tiesība valdīt un lietot to, iegūt no tās visus iespējamos labumus, ar to rīkoties un noteiktā kārtā atprasīt to atpakaļ no katras trešās personas ar īpašuma prasību, bet Civillikuma 1036.pants paredz, ka īpašums dod īpašniekam vienam pašam pilnīgas varas tiesību par lietu, ciktāl šī tiesība nav pakļauta sevišķi noteiktiem aprobežojumiem.

Spriedumā norādīts, ka atbilstoši judikatūrai *(skatīt LR Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2012.gada 9.maija spriedumu Lietā Nr. SKC-41/2012)* zemes „piespiedu nomas" attiecības pastāv gadījumā, kad ēka pieder vienam, bet zeme citam īpašniekam. Arī likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12.panta pirmās daļas 2.punkta piezīmē ietvertais noteikums „ēkas īpašniekam ir garantētas zemes nomas tiesības" nozīmē, ka šīm nomas attiecībām ir piespiedu raksturs, jo tās pastāv neatkarīgi no zemes īpašnieka gribas.

To ievērojot tiesa secinājusi, ka zemes īpašnieka tiesības brīvi rīkoties ar savu īpašumu, minēto likumu speciālās tiesību normas ierobežo situācijās, ja uz šā zemes īpašuma atrodas citai personai piederošs ēkas īpašums.

Tiesa atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas d) punktam piedzinusi no prasītāja atbildētāja labā radušos ar lietas vešanu saistītos izdevumus, nosakot, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, prasītājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Par Tukuma rajona tiesas 2016.gada 21.marta spriedumu prasītājs /pers. B/ iesniedza apelācijas sūdzību, norādot, ka spriedumu pārsūdz pilnā apjomā, neskarot to daļu, ar kuru atzīts, ka pilnvarojuma līgums tika noslēgts un neviena no pusēm pret šo faktu neiebilst.

Apelācijas sūdzībā norāda, ka sprieduma nepareizība izpaužas apstākļi, ka pirmās instances tiesa nepareizi konstatējusi faktus, arī lietas gaitā mainījušos, atklājušos un tiesu debatēs izteiktos apgalvojumus.

Norāda, ka pirmās instances tiesa ir virzījusi lietas izskatīšanu, vērtēšanu - kā jauna pilnvarojuma juridiskā institūta "uzspiešanas" pieprasīšanas vēlmi - šādā veidā vērtēti fakti neatbilst patiesajai lietas būtībai.

Vērš tiesas uzmanību, ka tikai pēc prasības iesniegšanas Tukuma rajona tiesā prasītājam kā pilnvarniekam izdodas iegūt juridiski pierādāmu dokumentu - par faktu, ka tiks liegts izpildīt uzdevumu.

Norāda, ka nav saprotams kā Tukuma rajona tiesa vērtē LR Satversmes 104.panta likumiskās normas.

Savukārt pierādījumu vērtējumam, rakstiskiem dokumentiem, kas pievienoti pielikumā tiesa pievērsusi uzmanību vien aprobežojoties ar secinājumu, ka "prasītājs nekādas darbības nav veicis".

Norāda, ka pirmās instances tiesai bija svarīgi sniegt lietas apstākļu pareizu, juridiski procesuālo novērtējumu, vadoties no pušu līdztiesības principa, saprotot, ka īpašnieka varas institūts ir būtisks un brīvprātīgs, tomēr konflikta problēma slēpjas apstāklī, ka tiesību aizskārums nevar radīt tiesiska līdzsvara situāciju, vēl vairāk, ja ir piešķirtas tiesības un iegūti pienākumi, šajā gadījumā pienākumi pret pilnvarnieku, tad tie arī jāpilda. Piekrīt, ka pirmā instance ir pietiekošā apjomā skaidrojusi piespiedu pilnvarojuma nepieļaujamību, tomēr tiesību aizskāruma fakts ir palicis nepamanīts.

Uzskata, ka ir iespēja precizējot prasību noteikt, ka pie lietas gaitā mainītiem, izzinātiem apstākļiem ir pamats konkretizēt, precizēt, sašaurināt prasības priekšmetu, nosakot, ka turpmākā tiesāšanas ir jāvirza aizskarto tiesību atjaunošanai, respektīvi jau piešķirtās pilnvaras terminējuma tecējuma atjaunošanai.

Norāda, ka tiesa pat neuzskata par nepieciešamu atvērt debates par faktu, ka tīšuprāt, nepaskaidrojot iemeslus-pilnvaras devējs novilcina koroborācijas faktu, tika likti šķēršļi pilnvaras procesuālā termiņa izmantošanai. Apelācijas sūdzībā akcentē, ka puses nolīga terminējumu ar gada 12 mēnešu kalendāro laiku un nevis uz neparedzamu laika periodu.

Sūdzībā prasītājs atsaucās uz Civillikuma 2309.pantu.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka atbildētājs /pers. C/ tīšuprāt izvairījies, maldinājis un nepildījis tos likumiskos pienākumus, kurus viņam jāpilda saskaņā ar Civillikuma normām un faktu, ka starp pusēm bija noslēgts pilnvarojuma līgums.

2016.gada 7.septembrī Zemgales apgabaltiesā no prasītāja /pers. B/ saņemti paskaidrojumi par nepamatota, patvarīga tiesību aizskāruma faktu.

Paskaidrojumos atkārtoti apelācijas sūdzībā minētajam, norāda, ka nepiekrīt un iebilst pirmās instances tiesas nolēmumam, pamatojot savu prasību uz Civillikuma 2312., 1404., 920., 921., 925., 926., 2289., 2307., 2289.pantiem, Civilprocesa likuma 1., 413.-418., 8.,193.pantiem.

Apelācijas instances tiesas sēdē /pers. B/ prasību un apelācijas sūdzību uzturēja uz tajās norādītajiem motīviem.

Atbildētāja /pers. C/un trešās personas /pers. D/ pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Uģis Ūsiņš tiesas sēdē prasību un apelācijas sūdzību neatzina, uzturēja spēkā iesniegtos paskaidrojumus.

Motīvu daļa

Civillietu tiesu kolēģija, noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, pārbaudījusi lietas materiālus un iepazinusies ar rakstveida pierādījumiem, apsvērusi apelācijas sūdzības motīvus, novērtējusi tos kopumā, atzīst, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota un prasība noraidāma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu un 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektajai daļai apelācijas instances tiesa sprieduma motīvu daļā norāda šā likuma 193.panta piektajā daļā minētos apstākļus, kā arī motivē attieksmi pret pirmās instances tiesas spriedumu. Ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka šajā lietā pirmās instances tiesas konstatētie faktiskie un tiesiskie apstākļi, un uz tiem pamatotie secinājumi ir pareizi un pilnībā pietiekami, tādēļ atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektajai daļai Civillietu tiesu kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā paustajai motivācijai, līdz ar ko atkārtoti tos pašus apsvērumus nenorāda.

Savukārt, izvērtējot apelācijas sūdzības argumentus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nevar būt par pamatu izdarīt pirmās instances tiesai pretējus secinājumus un apmierināt prasību.

Līdz ar to saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu tiesas kolēģija lietas faktisko apstākļu juridisko novērtējumu un apsvērumus, ko devusi pirmās instances tiesa un kam apelācijas instances tiesa pievienojas, šajā spriedumā atkārtoti nesniedz.

Papildus civillietu tiesu kolēģija norāda uz sekojošo.

Tiesisks darījums ir atļautā kārtā izdarīta darbība tiesisku attiecību nodibināšanai, pārgrozīšanai vai izbeigšanai (Civillikuma 1403.pants). *Katrā tiesiskā darījumā jāņem vērā dalībnieki, priekšmets, gribas izteikums, sastāvdaļas un forma* (Civillikuma 1404.pants).

Tiesību doktrīnā atzīts, ka tie ir tiesisko darījumu raksturojošie elementi, kuriem jāpastāv, lai tiesiskais darījums būtu spēkā *(sk. Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. - Rīga: Mans Īpašums, 1998, 19.lpp.).*

Civillikuma 1427.pants noteic, ka *pie tiesiska darījuma būtības pieder tā taisītāja gribas izteikums, bet divpusējā vai vairākpusējā darījumā vajadzīgs visu tā dalībnieku saskanīgs gribas izteikums. Kamēr griba nav vēl izteikta, tai nav nekāda tiesiska spēka.*

Atbilstoši Civillikuma 1427.pantam darījuma dalībnieka gribas izteikums uz noteiktu tiesisku seku iestāšanos vērsts privāts gribas izpaudums - ir katra tiesiska darījuma pamatelements. Kamēr griba vēl nav izteikta, tai nav nekāda tiesiska spēka *(sk. E.Kalniņš. Privāttiesību teorija un prakse. Raksti privāttiesībās.- Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2005, 137.lpp.).*

Tāpat tiesību doktrīnā atzīts, ka pārstāvība ir vienas personas (pārstāvja) atklāta, uz likumā vai tiesiskajā darījumā piešķirtas pārstāvības varas pamata veikta darbība citas personas (pārstāvamā) vārdā, noslēdzot pārstāvamajam saistošus tiesiskos darījumus un izdarot gribas izteikumus (*sk. Balodis K., Ievads civiltiesībās. Rīga: Apgāds Zvaigzne ABS, 2007, 276.lpp.*).

Līdz ar to pirmās instances tiesa pamatoti atzina, ka pilnvaras tekstā skaidri norādīts, ka pilnvarniekam jārīkojas, pārstāvot atbildētāja intereses, ar pilnvaru nav dotas tiesības iegūt īpašumu prasītāja īpašumā.

Turklāt, Civillikuma 2295.pants noteic, ka pilnvarniekam jādarbojas, izpildot viņam doto uzdevumu, ar lielāko rūpību, un viņš atbild pilnvarotājam par katru neuzmanību.

Minētais nozīmē, ka dotā uzdevuma izpildīšana ir pilnvarnieka galvenais pienākums. Ja uzdevums pilnvarnieka vainas dēļ nav izpildīts tā, kā bija norunāts, tad pilnvarotājs var prasīt visu ar to nodarīto zaudējumu atlīdzību. Pilnvarniekam ir pienākums atlīdzināt pilnvarotājam nodarītos zaudējumus pat tad, ja viņš uzdevuma izpildīšanā pieļāvis tikai vieglu neuzmanību. Pilnvarniekam ir pienākums pēc labākās apziņas darboties pilnvarotāja interesēs, un tāpēc viņš uzdevuma izpildīšanā nedrīkst pieļaut kļūdas, kuru dēļ pilnvarotājam rastos zaudējumi *(sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības. Prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā,- Rīga: 1998, 580.lpp.).*

Atbilstoši Civillikuma 2300.pantam pilnvarnieks nedrīkst pārkāpt viņam dotā uzdevuma robežas, un viņam jārīkojas vispirms pēc pilnvarotāja norādījumiem.

Ja nav noteiktu norādījumu, pilnvarniekam (..) jārīkojas nevis vienīgi pēc savas iegribas, bet tā, kā attiecīgā gadījumā, domājams, rīkotos pats pilnvarotājs, lai lietu visizdevīgāk nobeigtu (Civillikuma 2301.panta pirmā daļa).

Savukārt Civillikuma 2304.pants noteic, ka pilnvarnieks nedrīkst gūt no lietas peļņu sev pašam, bet viņam viss, ko viņš ar pilnvarojumu ieņēmis vai dabūjis, izņemot tikai to, ko pilnvarotājs no tā viņam piešķīris, kā arī visas uz uzdevuma pamata iegūtās lietas, tiesības un prasības jāatdod pilnvarotājam, neizņemot arī to, ko viņš aiz maldības vai, pārkāpjot pilnvarojumu, saņēmis vairāk nekā pienācies.

Judikatūrā ir atzīts, ka pilnvarojuma līgums ir sevišķas uzticības līgums, kurā pilnvarniekam jārīkojas ne vien pēc pilnvarotāja norādījumiem, bet, vienmēr apsverot, kā attiecīgā gadījumā, domājams rīkotos pats pilnvarotājs *(sk. K.Torgāns. Saistību tiesības. II daļa. Mācību grāmata.- Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2008, 199.lpp.).*

Tāpat tiesu kolēģija pievienojās pirmās instances spriedumā norādītajam viedoklim, ka atbildētājam nav jāskaidro prasītājam, kāpēc tas nevēlas pagarināt savu sadarbību ar prasītāju. Tāpat pilnvaru izdošana vai neizdošana ir katra personīga lieta, jo pilnvarojuma līgums, kā tas ir atzīts judikatūrā ir savstarpējās uzticības līgums.

Civillietu tiesu kolēģija atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektās daļas noteiktajam pievienojās pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai par pilnvarojuma līguma priekšmetu, pilnvarojuma dotā uzdevuma izpildi un izbeigšanos, atsaucoties uz Civillikuma 1431., 2312.,2312.pantiem tādēļ, secinot, ka nav pamata apmierināt /pers. B/ prasījumu par pilnvarojuma līguma prezumpciju un precizēšanu.

Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija atsaucas uz Civillikuma 927.pantu, kurš nosaka, ka īpašums ir pilnīgas varas tiesība par lietu, t.i. tiesība valdīt un lietot to, iegūt no tās visus iespējamos labumus, ar to rīkoties un noteiktā kārtā atprasīt to atpakaļ no katras trešās personas ar īpašuma prasību, bet Civillikuma 1036.pants paredz, ka īpašums dod īpašniekam vienam pašam pilnīgas varas tiesību par lietu, ciktāl šī tiesība nav pakļauta sevišķi noteiktiem aprobežojumiem.

Civillikuma 1036.pants noteic, ka īpašums dod īpašniekam pilnīgas varas tiesību pār lietu, ciktāl šī tiesība nav pakļauta sevišķi noteiktiem aprobežojumiem. Tiesību doktrīnā atzīts, ka īpašums ir vispilnīgākā un visaptverošākā lietu tiesība, kas piešķir īpašniekam lietošanas un rīcības iespēju pār lietu, taču tas nenozīmē, ka īpašums ir neaprobežota tiesība. Visai plaši formulētos Civillikuma 927.panta noteikumus ierobežo Civillikuma 1036.pants, kur izņēmuma veidā ietverta vispārīga norāde uz „sevišķi noteiktiem aprobežojumiem". Tāpēc, lai katrā konkrētajā gadījumā noskaidrotu gan īpašnieka pilnvaru apjomu, gan šo pilnvaru izlietošanas iespējas, jāņem vērā visi tie aprobežojumi, kas pastāv attiecībā uz konkrēto īpašumu (*sk. A.Grūtups, E.Kalniņš. Civillikuma komentāri. Trešā daļa. Lietu tiesības. Īpašums. Otrais papildinātais izdevums.- Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2002, 171.lpp.*).

Tiesu kolēģijas ieskatā zemes īpašnieka tiesības brīvi rīkoties ar savu īpašumu, minēto likumu speciālas tiesību normas ierobežo situācijas, ja uz šā zemes īpašuma atrodas citai personai piederošs ēkas īpašums.

Atsaucoties uz LR Augstākas tiesas Senāta Civillietu departamenta 2009.gada 25.februāra spriedumu lietā Nr. SKC-71, ja ēkas (būves) īpašuma tiesības pastāv, pamatojoties uz likumu minētās lietošanas attiecības pastāv neatkarīgi no zemes īpašnieka un ēkas (būves) īpašnieka gribas, respektīvi, tām ir piespiedu raksturs. Tā kā zemes lietošanas tiesības starp ēkas (būves) īpašnieku un zemesgabala īpašnieku likumā regulētas kā (piespiedu) nomas attiecības, ir pamats atzinumam, ka tām ir tikai nosacīta līdzība ar līgumiskām attiecībām, jo būtībā šīs attiecības ir likumiskas.

Līdz ar to Civillietu tiesu kolēģija konstatē, ka vispirms tiesai būtu jākonstatē piespiedu nomas attiecības starp prasītāju un atbildētāju, taču par to prasība nav celta.

Ņemot vērā minēto, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa lietas apstākļus novērtēja vispusīgi un objektīvi, un prasību pamatoti noraidīja, kamēr apelācijas sūdzībā izvirzītie argumenti tiesas sēdē neguva apstiprinājumu un nevar būt pamats prasību apmierināt.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas d) punktu ir pamats piedzīt no prasītāja atbildētāja labā radušos ar lietas vešanu saistītos izdevumus to faktiskā apmērā: atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām nav mantiska rakstura, - to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk kā 2850 EUR. Ar lietas vešanu saistītie izdevumi, ko atbildētājs ir samaksājis advokātam pirmās instances un apelācijas instances tiesā, ir 726 EUR (lietas 51.,105.,106.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu valsts ienākumos piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

No lietas materiāliem redzams, ka pirmās instances tiesā ir radušies papildus izdevumi, kas saistīti ar lietas izskatīšanu un nebija piedzīti ar pirmās instances tiesas spriedumu. Minētais norāda uz to, ka no prasītāja par labu valstij ir piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi pirmās instances tiesā 10.46 EUR.

No lietas materiāliem (lietas 81.lapa) izriet, ka kopējie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par paziņojumu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu apelācijas instances tiesā ir 4,23 EUR. Tādējādi atbilstoši Civilprocesa likuma 42.panta otrajai daļai no prasītāja valsts ienākumos piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 14,69 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.1pantu spriedumā piedzīto naudas summu samaksai nosakāms labprātīgas izpildes termiņš – desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā augstāk minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 93., 97., 192., 193.pantu, 432.-434.pantu, Civillietu tiesu kolēģija

nosprieda

noraidīt /pers. B/ prasību pret /pers. C/ par pilnvarojuma līguma prezumpciju un precizēšanu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. C/, personas kods /personas kods/, labā ar lietas vešanu saistītos izdevumus advokāta palīdzības samaksai 726 EUR (septiņi simti divdesmit seši *euro* 00 centi).

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 14,69 EUR.

Noteikt /pers. B/, personas /personas kods/, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma likumīgās spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta, iesniedzot kasācijas sūdzību Zemgales apgabaltiesā, Jelgavā.

Pilna sprieduma sastādīšanas diena 2017.gada 10.janvāris.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs A.Sniedzītis

Tiesneses D.Baltā

A.Misiuna